

Πανελλαδική Γραμματεία Εκπαιδευτικών

Ανοιχτή επιστολή προς τους συνάδελφους εκπαιδευτικούς
«Διδασκόμαστε και διδάσκουμε την ιστορία της ΕΠΟΝ»
Για τα 72 χρόνια από την ίδρυση της ΕΠΟΝ.

Συνάδελφοι

Στις 23 Φλεβάρη 1943, ιδρύθηκε η θρυλική ΕΠΟΝ, η μεγαλύτερη νεολαιίστικη οργάνωση της χώρας.

Μπροστά σε αυτή την επέτειο, καλούμε κάθε εκπαιδευτικό που σέβεται το λειτούργημά του, την αποστολή του απέναντι στη μόρφωση και τη διαπαιδαγώγηση των μαθητών του, να οργανώσει το μάθημα του έτσι ώστε να μιλήσει για την ιστορία της ΕΠΟΝ, τα κατορθώματά της, τα διδάγματα του σήμερα. Καλούμε επίσης τους Συλλόγων Δασκάλων και Νηπιαγωγών, τις ΕΛΜΕ, τους συλλόγους Διδασκόντων σε κάθε σχολείο, να οργανώσουν πολύμορφες εκδηλώσεις και δραστηριότητες αφιερωμένες στην ΕΠΟΝ (επισκέψεις σε μουσεία, σε τόπους θυσίας της περιοχής, να καλέσουν τις παππούδες και τις γιαγιάδες που αποτελούν ζωντανή πηγή μαρτυρίας, κ.α.)

***

Η ΕΠΟΝ ήταν στενά συνδεδεμένη με την ύπαρξη του ΕΑΜ. Στα σπλάχνα της ανδρώθηκαν χιλιάδες αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης. Γαλουχήθηκαν με τα ιδανικά μιας ελεύθερης πατρίδας, ενάντια σε κάθε ξένο κατακτητή. Πολέμησαν, με το όπλο στο χέρι, στην πρώτη γραμμή κατά των χιτλερικών και φασιστών κατακτητών. Στάθηκαν με αυτοθυσία, μπροστά στα τανκς των Εγγλέζων το Δεκέμβρη του '44. Αγωνίστηκαν - κάτω από βαριά παρανομία - για την εξάπλωση των προοδευτικών ιδεών, των αγωνιστικών αξιών για τη ζωή, με έναν πρωτοφανή εκδοτικό οργασμό και μια πρωτόγνωρη πολιτιστική ανάπτυξη.

Στο ιδρυτικό κείμενο της ΕΠΟΝ αναφέρονται «οι βασικοί σκοποί που πρέπει να περιέχονται στο καταστατικό της ΕΠΟΝ»:

α. Η εθνική απελευθέρωση με βάση την ακεραιότητα της Ελλάδας. β. Η εξόντωση του φασισμού τώρα και στο μέλλον και με οποιαδήποτε μορφή και αν παρουσιαστεί. Αποκατάσταση της Λαϊκής Κυριαρχίας έτσι που όλες οι εξουσίες να απορρέουν απ' την κυρίαρχη θέληση του Λαού και της νέας γενιάς. γ. Η καταπολέμηση των ιμπεριαλιστικών πολέμων και η υπεράσπιση της ειρήνης με βάση την αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών και της αδελφικής συνεργασίας όλων των Λαών και Νεολαίων και ειδικά της Βαλκανικής. δ. Η υπεράσπιση των οικονομικών, πολιτικών, εκπαιδευτικών και μορφωτικών δικαιωμάτων και επιδιώξεων της νέας γενιάς (...).

Να μιλήσουμε στους μαθητές μας για τα κατορθώματα και τις μεγάλες στιγμές της ΕΠΟΝ

1. Για τη μάχη ενάντια στην πολιτική επιστράτευση (για καταναγκαστική εργασία στις βιομηχανικές παραγωγικές μονάδες) που επιχειρήσαν να υλοποιήσουν οι χιτλερικοί με τους ντόπιους δοσίλογους και συνεργάτες τους. Στις 5 Μάρτη ο Κ. Λογοθετόπουλος θα αναγγείλει επίσημα την πολιτική επιστράτευση. Τη μέρα εκείνη ξέσπασε θύελλα. Η γενική απεργία υπήρξε καθολική. Ο λαός της Αθήνας και του Πειραιά βρίσκεται στους δρόμους. Τα χωνιά - που τότε εφευρέθηκαν - τίθενται σε εφαρμογή. Η 5 του Μάρτη αποτέλεσε το πρώτο βάπτισμα της ΕΠΟΝ. Μια μεγάλη διαδήλωση νέων κοριτσιών και παιδιών διέσχισε τους κεντρικούς δρόμους της Αθήνας με κραυγές "ΚΑΤΩ Η ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ - ΕΠΟΝ, ΕΠΟΝ"».

2. Για τη συμβολή της ΕΠΟΝ στον ένοπλο αγώνα του λαού μας. Απ' την πρώτη στιγμή της ίδρυσής της, η ΕΠΟΝ πήρε ενεργό μέρος στον ένοπλο αγώνα κατά των χιτλερο-φασιστών κατακτητών. Οι πρώτοι 16 αντάρτες, που ήταν η πρώτη αντάρτικη ΕΠΟΝίτικη ομάδα, στις αρχές του 1943, μέχρι την ώρα της απελευθέρωσης, τον Οκτώβρη του '44, τα μέλη και στελέχη της ΕΠΟΝ που έγιναν αντάρτες του ΕΛΑΣ είχαν ξεπεράσει τους 35.000. Σε 430 μάχες και συγκρούσεις πήραν μέρος οι αντάρτικες μονάδες της ΕΠΟΝ. Στις μάχες αυτές έπεσαν πάνω από 1.300 μέλη και στελέχη της ΕΠΟΝ ως την απελευθέρωση.

Και στις πόλεις - προπάντων στην Αθήνα - οι ΕΠΟΝίτες μαχητές έδωσαν μάχες με τους Γερμανούς και τα προδοτικά Τάγματα Ασφαλείας (τους πρόδρομους της ναζιστικής Χρυσής

Αυγής) στις λαϊκές γειτονιές. Πολύ πριν απ' την απελευθέρωση ολόκληρα διαμερίσματα της Αθήνας και των περιχώρων ήταν ελεύθερα, δεν τολμούσε να πατήσει γερμανός και προδότης και υπήρχαν φρουραρχεία του ΕΛΑΣ.

3. Για τη μάχη κατά της πείνας που θέριζε παιδιά και νεολαία που έδωσε και η ΕΠΟΝ. Επίσης, αγωνίστηκε για την προστασία των μικρών παιδιών και την οργάνωση ψυχαγωγίας και αλληλεγγύης ανάμεσα στους νέους. Υπολογίζεται ότι, μόνον στις πόλεις, εξασφαλίστηκαν 220 οργανωμένα συσσίτια για 65.000 παιδιά.

4. Να τους μιλήσουμε για το «κάστρο» του Υμηττού.

Στις 28 Απρίλη 1944, ένα τάγμα Γερμανών κατακτητών περικυκλώνει ένα μικρό σπίτι στον Υμηττό, στο οποίο φυλάσσεται ο οπλισμός του ΕΛΑΣ της περιοχής. Οι κατακτητές δεν ήξεραν ούτε πόσοι, ούτε ποιοι το φύλαγαν. Θεωρούσαν όμως ότι ήταν ζήτημα λίγων λεπτών για να παραδοθούν όσοι βρίσκονταν μέσα.

Το σπίτι το προστάτευαν τρεις ΕΠΟΝίτες. Ο Δημήτρης Αυγέρης, 18 χρονών και οι Θάνος Κιοκμενίδης και Κώστας Φολτόπουλος, 17 χρονών. Οι τρεις τους ξεκίνησαν μια λυσσαλέα μάχη ενάντια στις γερμανικές δυνάμεις, κρατώντας αυτές σε απόσταση 500 μέτρων από το σπίτι. Υπερασπιζόνταν το σπίτι και ταυτόχρονα κατέστρεφαν τον οπλισμό, για να μην πέσει στα χέρια του εχθρού. Η μάχη κράτησε μέχρι αργά το απόγευμα, πολεμώντας απέναντι σε 200 πάνοπλους Γερμανούς.

5. Για το εκπολιτιστικό έργο της ΕΠΟΝ. Μέσα στις φλόγες των μαχών, η ΕΠΟΝ, επιτέλεσε ένα δύσκολο έργο, που παραμένει φωτεινός σηματοδότης μέχρι και σήμερα. Με σχολεία και σχολές, θέατρο και διασκέδαση, με διάδοση του αθλητισμού και των αθλητικών ιδεωδών σε συνδυασμό με τη μάχη κατά των ναρκωτικών, με πρωτοφανή εκδοτική δραστηριότητα.

Μια απ' τις βασικότερες μάχες που έδωσε η Οργάνωση, ήταν για το άνοιγμα και τη λειτουργία των σχολείων. Οι κατακτητές, είχαν μετατρέψει τα περισσότερα σχολεία σε στρατώνες, σε αχούρια, ακόμη και σε φυλακές. Με πρωτοβουλία της ΕΠΟΝ και των Λαϊκών Αρχών, τα περισσότερα σχολεία άνοιξαν. Σε πολλές περιπτώσεις, δάσκαλοι ήταν ΕΠΟΝίτες. Στην Πελοπόννησο, στα καμένα χωριά, χτίστηκαν πρόχειρα σχολεία από ΕΠΟΝίτες. Ο αγώνας για τη μόρφωση των παιδιών και της νεολαίας, ήταν συνεχής, καθ' όλη τη διάρκεια της Κατοχής.

Το θέατρο, τόσο στο βουνό με τους ερασιτεχνικούς θιάσους των ΕΠΟΝιτών, όσο και στις πόλεις και μετά την αποχώρηση των κατακτητών, έπαιξε σπουδαίο ρόλο, όχι μόνο στη σωστή ψυχαγωγία των νέων, αλλά και στην πνευματική τους ανάπτυξη. Παίχτηκαν έργα γραμμένα από τον Βασ. Ρώτα, τον Γερ. Σταύρου, τον Γιώργο Κοτζιούλα, που επενδύθηκαν μουσικά και με τη συμμετοχή του μουσικοσυνθέτη Αλέκου Ξένου.

Η ΕΠΟΝ, όμως, έδωσε μεγάλη προσοχή και στην ενίσχυση και ανάπτυξη του αθλητισμού. Δημιουργήθηκαν εκατοντάδες αθλητικές ομάδες σε όλη τη χώρα. Ζωντάνεψε ο κλασικός αθλητισμός. Αναπτύχθηκε το ποδόσφαιρο και οι άλλες αθλοπαιδιές, σε σωστές βάσεις, τις υγιούς άμιλλας. Τις αρχές της ΕΠΟΝ για την ανάπτυξη ενός μαζικού υγιούς αθλητισμού τις ακολούθησαν - εκτός από τους οπαδούς του ερασιτεχνικού αθλητισμού - και οι επίσημες πανελλαδικές αθλητικές οργανώσεις.

Όμως, η μεγαλύτερη μάχη που έδωσε η ΕΠΟΝ, ήταν μάχη κατά των ναρκωτικών. Με ειδική καμπάνια μέσα από τις σελίδες του δημοσιογραφικού οργάνου του ΚΣ της Οργάνωσης, τη «Νέα Γενιά», αποκρούστηκε ο κίνδυνος των ναρκωτικών.

Η ΕΠΟΝ πολεμήθηκε, το έργο της παραμένει φάρος και σήμερα!

Τα ιδανικά της οργανωμένης πάλης της ΕΠΟΝ ήταν αρκετά για να ανησυχήσουν το κράτος και το παρακράτος, που έβαλαν σε εφαρμογή τα σχέδια εξόντωσης της ΕΠΟΝ. Έτσι, το 1946, πάνω από 1.500 ΕΠΟΝίτες δολοφονούνται από την αντίδραση, ντόπια και ξένη. Χιλιάδες σέρνονται στα Στρατοδικεία. Άλλοι πηγαίνουν στις φυλακές και στις εξορίες.

Στις 28 Φλεβάρη του 1947, με απόφαση του Πρωτοδικείου της Αθήνας, αποφασίζεται η διάλυση της ΕΠΟΝ. Ανάμεσα στις κατηγορίες είναι ότι προσπάθησε να...«υποκλέψει το μυστικό της ατομικής βόμβας» και να το παραδώσει στους Σοβιετικούς!

Συνεχίζουμε! Βοηθάμε τους μαθητές μας για να αναζητήσουν την ιστορική αλήθεια. Με αφορμή και την επέτειο από την ίδρυση της ΕΠΟΝ, δείχνουμε στους μαθητές μας ότι οργανωμένος αγώνας της νεολαίας ενάντια στην αδικία είναι ο μόνος δρόμος για να αλλάξουν ριζικά σήμερα τα πράγματα.

